

Bratři nebrali o nic méně vážně než první husité naléhavost Božího slova. Byli vzdáleni chiliastického uchýlení od biblické eschatologie, s Milíčem a Janovem však rozuměli funkci kazatele a kněze v nebezpečí posledního věku, jímž jim byl ve smyslu Pisma věk církve Kristovy vůbec. S nimi i s husity všech směrů vysoce hodnotili svátost večere Páně.

Jejich zájem se upínal i nadále k otázce *dobrého kněze* a k platnosti jeho úkonů. Lze předpokládat, že aspoň k svátostem přicházeli za B. Michalem i ti Bratři, kteří zůstali jinde. Vedle něho měli důvěru ke knězi Martinovi, kolem něhož se shromáždil jistý počet Bratrů v Hradci Králové, někdy sídlé sirotků. Neobstáli zde a přešli i s Martinem do Krčína u pozdějšího [r. 1501 založeného] Nového Města nad Metují. Jiní zůstali v Praze. V Klatovech žili oni těžce zkoušení Bratři z Moravy z družiny kněze Štěpána, kteří vedle zásady, že zlý kněz neposvěcuje, drželi mnohé články táborské. B. Řehoř si získal jejich důvěru, takže se připojili k Jednotě, tvořící její klatovský sbor. Také z přímých zbytků táborů se někteří stali Bratřími.

O zvláštním vlivu B. Řehoře i o odvaze víry prvních Bratrů svědčí, že se k nim hlásili někteří ze zbylých adamitů a pikartů a oni že je přijali, uloživše jim ovšem delší pokání. Také někteří valdenští vstoupili již tehdy do Jednoty.

Valdenští v Čechách — je třeba zmínit se o nich znovu blíže — byli v úzkém styku s tábory. Pod jejich vlivem pokročili v některých člancích víry dále od římské církve. Zvláště němečtí táboři na Žatecku byli jim blízcí. Jihoněmec Friedrich Reiser byl vysvěcen na kněze a pak, asi r. 1433, i na valdenského biskupa od táborského biskupa Mikuláše z Pelhřimova. Valdenští, kteří se jinak od římské církve docela neoddělovali a přijímali svátosti od jejích kněží, měli tak obdržet vlastní kněžský řád. I peněžní pomoc poskytovali jim jak táboři, tak pražané. Vedle Reisera stal se biskupem Basilejan Štěpán, v Praze a v Žatci vzdělaný. Vznikla tak vlastně husitská, rozhodněji valdenská. Husité nemohli ovšem své přátele chránit na jejich cestách za souvěrci v Německu, kde šířili týž husitský směr. V letech padesátých a šedesátých zuřila inkvisice v Porýní, v Sasku, v Braniborsku,

hledíc vyplenit setbu valdensko-husitskou násilím. Reisera stihla hranice ve Štrasburku r. 1458.

V Čechách vybídl Bratři asi r. 1460 biskupa Štěpána ke spojení. Jednání probíhalo slibně, ale husitští kněží, s nimiž byli valdenští ve spojení, překazili provedení záměru, takže se k Jednotě připojili jen jednotlivci. O dvacet let později uvidíme úspěšnější pokračování tímto směrem.

Budou-li Jednotu tvořit lidé tak odlišné minulosti, co zaručí, že skutečně vytvoří jednotné společenství? Spojení s Klatovskými dalo podnět k společnému usnesení, že zanechají všech spisů odporných zákonu Božímu, ale budou *dosti míti na svatém Čtení* a budou se spravovati Božím zákonem. Protože zvláště šlo o večeri Páně, vyvodili z této zásady důsledek zejména v tomto ohledu a odřekli se všech spisů, které zabíhaly do spekulativních otázek o její podstatě, zvláště spisů táborských, ať směru pikartského, ať z pera předních táborských bohoslovců. Týmž směrem k sprostné víře ukazoval jim ostatně právě také v otázce svátostí již Rokycana stejně jako Chelčický. Přidržel se biblického učení bez přemíry lidských výkladů Božího tajemství zůstalo pak Bratrům provždy základním věroučným pravidlem. Bylo doprovázeno vyznáním hotovosti ke křesťanskému životu. „My sme se na to vydali, abychom samým Čtením se zpravovali a příklady Pána Krista i svatých apoštoluo v tichosti, v pokoře, v trpělivosti, v milování nepřátel, jim dobře činíce i dobrého přejíce i za ně se modléce,“ psal jejich jménem B. Řehoř — z vězení, které na Bratry dolehlo přes jejich tichost i přes ochranu Rokycanovu. [Akty I. 545.]

Stali se obětí *politické situace*. V letech, kdy začali svůj život v ústraní, ocitaly se Čechy spolu se svým králem v popředí světové politiky. Turecké nebezpečí a slabost císaře Fridricha III. vedly ku přání, aby se správy Německa a obrany křesťanské Evropy ujal král Jiří. Pro Čechy by to znamenalo významný krok k vyproštění z izolace. Předpokladem ovšem bylo, že se král co nejvíce sblíží s církví římskou. Činil v tom směru značné ústupky, až jimi byla husitská veřejnost zneklidněna a Rokycana opět pozvedal hlas na obranu kalicha. Naděje na německou